

Onderwerp Vaststellen Structuurvisie openbare ruimte: Haarlem 2040 groen en bereikbaar	
Nummer	2017/477571
Portefeuillehouder	Sikkema, C.Y.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	STZ/BP
Auteur	Groot, A.M. de
Telefoonnummer	023-5113044
Email	agroot@haarlem.nl
Kernboodschap	Haarlem wil een aantrekkelijke, gezonde en bereikbare stad zijn. Met deze Structuurvisie openbare ruimte wil Haarlem de kwaliteit en beleving van de openbare ruimte verbeteren. Een stad met een prettige openbare ruimte, een duurzame stad die is voorbereid op klimaatveranderingen. En een stad die de Haarlemmers en bezoekers verbindt met elkaar, het buitengebied en de natuur. Haarlem is economisch en sociaal sterk verbonden met de regio. Dat vereist een slimme afhandeling van regionale verkeersstromen en binnen Haarlem goede verbindingen voor voetgangers, fietsers en openbaar vervoer en autoverkeer. Het college heeft de <i>Ontwerp</i> Structuurvisie openbare ruimte (inclusief het milieueffectrapport) deze zomer vrijgegeven voor inspraak. Tevens heeft de commissie m.e.r. het milieueffectrapport bij de Structuurvisie getoetst. De inspraak en toetsing hebben beide geleid tot aanpassingen in de Structuurvisie openbare ruimte. Het vaststellen van een Structuurvisie openbare ruimte is een bevoegdheid van de raad ingevolge artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Het college is belast met de voorbereiding daarvan.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissies Beheer en Ontwikkeling worden verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Cie Ontwikkeling 6 juli 2017: Collegebesluit Ontwerp Structuurvisie openbare ruimte vrijgeven voor inspraak 2017/21554 Cie Beheer en Ontwikkeling 23 en 30 maart 2017: Informatienota Concept-ontwerp Structuurvisie openbare ruimte: Haarlem 2040 Groen en Bereikbaar 2017/81694 Cie Beheer 24 november 2016: Collegebesluit: Notitie Reikwijdte en detailniveau voor de plan m.e.r. procedure Structuurvisie openbare ruimte 2016/486754 Cie Beheer en Ontwikkeling 23 juni 2016: Opinienota Structuurvisie openbare ruimte Duurzaam ontwikkelingsmodel mobiliteit en ruimte 2040 2016/245554 Cie Beheer en Ontwikkeling 14 april 2016: Informatienota Inspraak- en communicatietraject Structuurvisie openbare ruimte 2016/138363

	Cie Beheer en Ontwikkeling 7 januari 2016: Informatienota Structuurvisie openbare ruimte: naar een duurzaam mobiliteitsmodel 2015/515566 Cie Beheer en Ontwikkeling 17 juni 2015: Collegebesluit Plan van aanpak Structuurvisie openbare ruimte 3^e fase 2015/184256 Cie Beheer en Ontwikkeling 22 augustus 2013: Collegebesluit Voorontwerp Structuurvisie openbare ruimte (incl. participatienota) 2013/243920 Cie Ontwikkeling 4 oktober 2012: Collegebesluit Hoofdlijnennotitie Structuurvisie openbare ruimte 2012/263392
Besluit College d.d. 7 november 2017	1. het college stelt het voorstel aan de raad vast. Het college besluit voorts, 2. de Inspraaknota, waarin verslag wordt gedaan van de inspraakreacties op de Ontwerp Structuurvisie openbare ruimte en het milieueffectrapport, vast te stellen. 3. de Structuurvisie uit te werken in een Uitvoeringsprogramma Structuurvisie openbare ruimte, op basis van de uitvoeringsagenda uit de Structuurvisie. 4. alle ingrepen met consequenties voor de openbare ruimte uniform en volgens (de processtappen uit) de afwegingsmethodiek in de Structuurvisie uit te werken en te motiveren. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. de Structuurvisie openbare ruimte Haarlem 2040: groen en bereikbaar vast te stellen, bestaande uit; - o de hoofdkoers en doelen; - o de zonering van de stad; - o de hoofdkeuzes en de vertaling daarvan op de themakaarten: groen, ecologie, bomen, recreatie, cultuurhistorie, water, hitte, voetganger, fiets, openbaar vervoer en gemotoriseerd verkeer; - o de afwegingsmethodiek openbare ruimte. de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

Zowel in het coalitieprogramma Samen Doen! 2014-2018 als in het coalitieakkoord uit de vorige bestuursperiode is de bestuurlijke wens uitgesproken om te komen tot een Structuurvisie openbare ruimte. In 2012 zijn de eerste stappen gezet. De gemeenteraad rondt dit proces nu af door de Structuurvisie openbare ruimte vast te stellen.

Een korte terugblik op het hoe en waarom van deze Structuurvisie:

Haarlem groeit en merkt dat het aantal claims op de openbare ruimte toeneemt. Zowel onder als boven de grond nemen de eisen van de verschillende gebruikers toe. Aparte busbanen, meer fietsers, meer water, meer groei ruimte voor bomen en gescheiden afvalinzameling leggen allen een claim op de openbare ruimte. Daar komen de komende jaren de opgaven van de klimaatsverandering en energietransitie bij. Ondertussen komen meer mensen in Haarlem wonen en verblijven. Dat betekent dat het aantal gebruikers van de openbare ruimte verder zal toenemen. Al deze claims zoeken hun plek in een openbare ruimte waarvan het oppervlak niet toeneemt. Voor een goede kwaliteit en beleving van de openbare ruimte is het nodig om prioriteiten te stellen en keuzes te maken.

Haarlem heeft tot nu toe veel beleid gemaakt waarbij steeds één aspect centraal staat. De optelsom van al die beleidswensen leidt in de praktijk regelmatig tot concurrentie. Dat wil zeggen dat door de schaarste aan ruimte binnen de stadsgrenzen de randvoorwaarden van verschillende beleidswensen elkaar in de weg zitten. Haarlem heeft daarom behoefte aan een integrale visie op de openbare ruimte, waarbij de claims op de openbare ruimte onderling worden afgewogen en er heldere keuzes worden gemaakt over het gebruik ervan. Op deze manier wordt voorkomen dat op straat 'van alles een beetje' gebeurt of dat vitale maar minder sterke functies, zoals ruimte voor voetgangers, plantsoenen of speelruimte voor kinderen, worden weggedrukt.

Inspraak en advisering door de commissie m.e.r.

De afgelopen periode hebben het Ontwerp Structuurvisie en het milieueffectrapport bij de Structuurvisie ter inzage gelegen. Bewoners, ondernemers, wijkraden, belangengroepen en medeoverheden hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om te reageren. Parallel aan de inspraakperiode heeft de commissie m.e.r. het milieueffectrapport bij de Structuurvisie getoetst.

In (de bijlagen bij) deze Structuurvisie wordt inzichtelijk gemaakt tot welke aanpassingen en verbeteringen de inspraakreacties en het toetsingsadvies van de commissie m.e.r. hebben geleid.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. de Structuurvisie openbare ruimte Haarlem 2040: groen en bereikbaar vast te stellen, bestaande uit;
 - de hoofdkoers en doelen;
 - de zonering van de stad;

- de hoofdkeuzes en de vertaling daarvan op de themakaarten: groen, ecologie, bomen, recreatie, cultuurhistorie, water, hitte, voetganger, fiets, openbaar vervoer en gemotoriseerd verkeer;
- de afwegingsmethodiek openbare ruimte.

3. Beoogd resultaat

Een Structuurvisie openbare ruimte, waarin belangrijke keuzes worden gemaakt voor het behoud en versterken van de openbare ruimte, waarbij de schaarse ruimte zo goed mogelijk wordt benut en ingericht.

De Structuurvisie geeft de kaders aan en handvatten hoe om te gaan met de openbare ruimte in Haarlem richting 2040.

De raad stelt met dit besluit nog geen concrete projecten vast, ook niet de sleutelprojecten. Dat gebeurt bij het vaststellen bij concrete projectbesluiten of bij komende begrotingen of kadernota's. Voor die projecten wordt de reguliere werkwijze inclusief participatie en inspraak gevolgd.

4. Argumenten

1. Het besluit past in het ingezet beleid

Het besluit om de Structuurvisie openbare ruimte Haarlem 2040: groen en bereikbaar vast te stellen draagt bij aan het doel uit de Programmabegroting 2018-2022 om te komen tot een hoogwaardiger stedelijke omgeving, zodat de aantrekkelijkheid van Haarlem behouden blijft (zie: programma 4 Duurzame stedelijke vernieuwing).

2. De Structuurvisie openbare ruimte maakt keuzes en beschermt

De Structuurvisie openbare ruimte biedt een integrale visie op de openbare ruimte van de stad. De eenduidige visie zorgt voor heldere keuzes vooraf. Daarmee wordt voorkomen dat bij de uitvoering van projecten verschillende ruimteclaims willekeurig worden 'gehonoreerd' en waarbij minder sterke functies dreigen te worden weggedrukt. Hiermee wordt beoogd het algemeen belang van Haarlem te dienen; dat kan soms ten koste gaan van een sectoraal belang of specifieke groep belanghebbenden.

3. Een Structuurvisie openbare ruimte biedt duidelijkheid

Met de Structuurvisie openbare ruimte kunnen toekomstige projecten in de openbare ruimte sneller en goedkoper worden gerealiseerd, doordat de gemeenteraad hierin kaders heeft vastgesteld voor de keuzes waarover nu nog per project wordt gediscussieerd. Dat gebeurt met name voor het eigen grondgebied, waar nodig wordt ook over de gemeentegrenzen heen gekeken.

4. De structuurvisie openbare ruimte zorgt voor een integrale afweging van claims en belangen

In de aanloop naar deze Structuurvisie zijn zoveel mogelijk claims en gebruikers van de openbare ruimte in beeld gebracht. Op basis van deze inventarisatie is een afweging gemaakt die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende eisen die in het dagelijks gebruik aan de openbare ruimte van de stad worden gesteld.

5. Een lange termijn visie op de openbare ruimte is wettelijk verplicht

Het is een wettelijke verplichting om een lange termijn visie op te stellen op de ruimtelijke ontwikkeling. De gemeenteraad heeft in 2005 het Structuurplan Haarlem 2020 vastgesteld. Met het in werking treden van de Wet ruimtelijke ordening (2008) is dit structuurplan van rechtswege een structuurvisie geworden. Deze structuurvisie omvat echter voornamelijk een visie op de bebouwde omgeving van Haarlem en de ontwikkeling ervan. Voor de onbebouwde omgeving is op het schaalniveau van de structuurvisie onvoldoende richtinggevend kader beschikbaar. Als deelherziening van de bestaande structuurvisie zal de nieuwe Structuurvisie openbare ruimte het kader bieden voor de ruimtelijke ontwikkeling van de openbare ruimte in de stad.

6. De Structuurvisie is een belangrijke eerste stap op weg naar de Omgevingsvisie

Na invoering van de Omgevingswet zal de Structuurvisie openbare ruimte gebruikt worden voor het opstellen van de verplichte Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

De Structuurvisie loopt vooruit op en gaat onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. In het toetsingsadvies bij het milieueffectrapport schrijft de commissie m.e.r.: *“De visie is volgens de commissie een waardevolle en nuttige stap in de richting van een integrale visie zoals deze in het kader van de Omgevingswet zullen worden opgesteld.”*

7. Een Structuurvisie maakt Haarlem 2040-proof

Verandering gaat niet vanzelf. Met een duidelijk toekomstbeeld voor ogen kan Haarlem heel gericht investeren in de stad om binnen de regio in 2040 een groene en bereikbare stad te blijven.

8. Inspraak heeft de Structuurvisie verbeterd

In de afgelopen periode heeft het college de vorige versie van de Structuurvisie – het Ontwerp – na bespreking met de commissies Beheer en Ontwikkeling vrijgegeven voor inspraak door de stad, regio en andere belanghebbenden. Hierop is gereageerd tijdens de informatiebijeenkomsten over de Structuurvisie openbare ruimte, per mail en social media en via de website www.sorhaarlem.nl.

De gemeente heeft veel reacties op de Structuurvisie gekregen. Net als eerder tijdens de participatie laten de reacties goed zien waar het om gaat: het maken van keuzes en het verschil in belangen. Zo vindt de één een tunnel onder het Spaarne niet nodig en niet realistisch, terwijl het voor de ander een essentiële maatregel is. Of men vindt dat de ambities van de gemeente voor bijvoorbeeld groen en openbaar vervoer niet ver genoeg gaan, terwijl een ander zich zorgen maakt over de autobereikbaarheid van zijn huis of winkel. Bij de keuze voor alternatieven worden uiteraard alle belangen meegenomen, zoals de belangen van bewoners en ondernemers en ook die van belangengroepen.

In de Inspraaknota bij de Structuurvisie zijn alle reacties naar thema geordend en samengevat en van een reactie voorzien.

Naar aanleiding van de bespreking met de raadscommissies en de inspraak is de Structuurvisie op onder andere onderstaande punten aangepast en verbeterd. De belangrijkste zijn:

- a. De afwegingsmethodiek openbare ruimte is aangescherpt en verbeterd. Behalve de aandacht voor klimaatadaptatie is ook een onderscheid aangebracht tussen de

- inhoudelijke prioritering en de processtappen die zouden moeten worden doorlopen en gemotiveerd bij alle voorgenomen projecten in de openbare ruimte;
- b. Om het belang van de regionale verbetering van het HOV beter op de kaart zetten is het regionale sleutelproject multimodale bereikbaarheid in de metropool opgeknipt in drie regionale sleutelprojecten: multimodale bereikbaarheid in de metropool, versterken regionale fiets-bereikbaarheid en versterken regionale ov-bereikbaarheid;
 - c. Klimaatadaptatie en energietransitie hebben een prominentere plaats gekregen in de Structuurvisie. Dat komt vooral goed naar voren bij de afweging van ruimteclaims in de afwegingsmethodiek en bij het beleidstraject ondergrondse infrastructuur;
 - d. De uitvoeringsagenda is herschreven, onder andere omdat uit veel reacties bleek dat in de ontwerp visie te veel nadruk werd gelegd op de sleutelprojecten, terwijl het bij de uitvoering van de Structuurvisie om vier parallelle sporen gaat; de vertaling van de hoofdkeuzen in projecten (themakaarten), sleutelprojecten, beleidstrajecten en regionale sleutelprojecten;
 - e. Er wordt meer aandacht besteed aan de samenhang tussen de doelen van de Structuurvisie. Ook wordt het ondernemersbelang duidelijker naar voren gebracht.
 - f. De kaarten en toelichtende teksten van met name de recreatiekaart, de fietskaart en –tekst en de cultuurhistorische kaart zijn aangepast.

9. Het toetsingsadvies van de commissie m.e.r. heeft geleid tot een aanvulling op het milieueffectrapport en aanpassingen van de Structuurvisie

Gelijktijdig met de inspraak op de Structuurvisie kon ook worden gereageerd op het milieueffectrapport. In het milieueffectrapport (zie bijlage) zijn de te verwachten effecten van de Structuurvisie openbare ruimte getoetst aan de regelgeving en aan de beleidsdoelen van de Structuurvisie. Het milieueffectrapport is wettelijk verplicht omdat de Structuurvisie kaders stelt voor belangrijke ingrepen in de verkeersinfrastructuur en effecten op natuurgebied niet op voorhand uitgesloten zijn.

De inspraakreacties op het milieueffectrapport zijn meegenomen in de Inspraaknota.

Het milieueffectrapport is deze zomer getoetst door de commissie m.e.r. Het toetsingsadvies van de commissie is opgenomen in de bijlagen, evenals het al eerder uitgebrachte advies van de commissie m.e.r. over de kaders voor het milieueffectrapport (Notitie Reikwijdte en Detail).

De commissie is positief over het milieueffectrapport, maar geeft wel een aantal aandachtspunten. Het voornaamste punt is dat de commissie van mening is dat de onderlinge verenigbaarheid van de doelen van de Structuurvisie beter moest worden onderbouwd. Daarnaast vraagt de commissie om meer aandacht voor mobiliteitsontwikkelingen, met name bij de uitvoering van toekomstige projecten die voortvloeien uit de Structuurvisie. En de commissie vindt meer aandacht voor klimaatadaptatie op zijn plaats.

Het college heeft het advies van de commissie overgenomen om de milieueffectrapportage compleet te maken. Daartoe heeft het college een aanvulling op de milieueffectrapportage laten maken. Dit onderzoek is uitgevoerd door hetzelfde externe bureau als dat de milieueffectrapportage heeft opgesteld. De aanvulling is opgenomen als bijlage bij dit raadsstuk.

Hoewel het toetsingsadvies van de commissie m.e.r. primair is gericht op de milieueffectrapportage, heeft het college de resultaten ook aangegrepen om de Structuurvisie

te verbeteren. Dat komt met name tot uiting in de hierboven onder a en c vermelde aanpassingen en verbeteringen van de Structuurvisie.

10. Financiële consequenties

Het vaststellen van de Structuurvisie openbare ruimte heeft nu nog geen financiële consequenties. De realisatie van de Structuurvisie uiteraard wel. Daarom bevat de visie ook een uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda heeft vooral tot doel om de strategie aan te geven waarmee de ambities uit de Structuurvisie kunnen worden gerealiseerd. Voor de uitvoering moeten, ook op basis van de dan beschikbare financiële middelen, keuzes worden gemaakt over tempo en wenselijkheid.

Na vaststelling van de Structuurvisie openbare ruimte werkt het college de Structuurvisie uit in een Uitvoeringsprogramma Structuurvisie openbare ruimte. Dit programma wordt opgesteld in lijn met en - waar relevant – in nauwe samenwerking met de regio en bestaat uit:

- de themakaarten groen, ecologie, bomen, recreatie, cultuurhistorie, water, hitte, voetganger, fiets, openbaar vervoer en gemotoriseerd verkeer;
- de sleutelprojecten;
- lopende en nieuwe Haarlemse (beleids)trajecten de waarde van groen, parkeren, klimaatadaptatie, stedelijke distributie, cultuurhistorie, gedrag en verleiders, ontmoeten, spelen en bewegen in de stad, meten is weten en het belang van smart data, recreatieve belevingswaarde buitengebied, regie op objecten op straat, ondergronds ruimtegebruik en buurtspecifieke opgaven (mazen);
- de regionale sleutelprojecten Haarlem bezoekstad, Velsverbinding, dynamisch verkeersmanagement(DVM), multimodale bereikbaarheid in de metropool, versterken regionale fiets-bereikbaarheid en versterken regionale ov-bereikbaarheid;
- de aanbevelingen uit het milieueffectrapport en het toetsingsadvies van de commissie m.e.r..

In het uitvoeringsprogramma worden de financiële consequenties inzichtelijk gemaakt en wordt een inkomstenverwervings- en lobbystrategie voorgesteld. Het uitvoeringprogramma wordt ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Vooruitlopend op het uitvoeringsprogramma wordt een 0-meting uitgevoerd op de beoogde doelen van de Structuurvisie. Gedurende de uitvoering wordt de realisatie periodiek gemeten en geëvalueerd.

5. Risico's en kanttekeningen

1. De realisatie van de structuurvisie vraagt heldere beleidskeuzes op andere terreinen in lijn met de Structuurvisie

De Structuurvisie staat niet op zich zelf. Keuzes die het bestuur maakt op andere beleidsterreinen hebben consequenties voor de mate waarin de Structuurvisie openbare ruimte zijn doelen kan bereiken. Drie belangrijke onderwerpen zijn de groei van de stad, parkeren richting 2040 en toerisme:

- Groei van de stad; meer huizen en inwoners betekenen meer claims op de schaarse openbare ruimte;
- Parkeren (parkeerregulering, investeren in parkeervoorzieningen aan de rand van de stad); voor het realiseren van de ambities uit de Structuurvisie is ruimte nodig, die voor een deel kan worden gevonden in de ruimte die geparkeerde auto's op straat

innemen. De maatregelen moderniseren parkeren bieden een instrumentarium voor het beperken van het aantal op straat geparkeerde auto's;

- Toeristisch profiel van Haarlem; de inrichting van de openbare ruimte moet aansluiten op het aantal en type toeristen.

2. De Structuurvisie doet geen uitspraken over de 'mazen'

De Structuurvisie geeft een visie op het gebruik van de openbare ruimte. De Structuurvisie openbare ruimte is een *stedelijke* visie. De Structuurvisie openbare ruimte doet uitspraken over de *netwerken*, niet over de buurtgebonden opgaven.

De handvatten voor de netwerken zijn ook bruikbaar in de mazen (de plaatsen/buurtten tussen de netwerken). In de mazen spelen lokale opgaven voor de openbare ruimte: speelruimte, parkeersituaties, bomen, geveltuinen en verblijfsveiligheid. Zaken die de kwaliteit van de directe leefomgeving uitdrukken.

6. Uitvoering

Informeren van de indieners van inspraakreacties

Na instemming van het college wordt de Structuurvisie openbare ruimte verstuurd aan allen die zijn betrokken bij de totstandkoming van de Structuurvisie. Indieners van een inspraakreactie ontvangen een mail, met daarin aangegeven onder welke overkoepelende vraag (vragen) hun reactie(s) is (zijn) terug te vinden.

Betrokkenen worden tevens uitgenodigd voor de behandeling van de Structuurvisie in de commissies Beheer en Ontwikkeling (planning; 30 november 2017).

Communicatie

Zodra de Structuurvisie openbare ruimte wordt vastgesteld wordt het besluit tot vaststelling van de Structuurvisie bekend gemaakt op de gemeenschappelijke voorziening voor officiële publicaties (DROP), huis-aan-huisbladen en de gemeentelijke website. Na vaststelling zal een brochure worden aangeboden. De brochure heeft tot doel inwoners, medeoverheden, stakeholders en initiatiefnemers in een notendop te informeren over de belangrijkste onderwerpen in de Structuurvisie. Zo kan de stad zich richten volgens de koers die wordt ingezet met de Structuurvisie.

7. Bijlagen

Bijlage 1: Structuurvisie openbare ruimte: Haarlem 2040 groen en bereikbaar;

Bijlage 2: Diverse bijlagen milieueffectrapport:

Bijlage 2a: Plan-MER (milieueffectrapport) Structuurvisie openbare ruimte

Bijlage 2b: Aanvulling Plan-MER

Bijlage 2c: Advies van de Commissie m.e.r. d.d. 12 oktober 2017 n.a.v. de Plan-MER

Bijlage 2d: Advies van de Commissie m.e.r. d.d. 17 januari 2017 n.a.v. de NRD

Bijlage 3: Inspraaknota